

«e-Portfolio Μαθητών με το Seesaw»

Κελεσιδης Ευάγγελος¹, Μανάφη Ιωάννα²

¹ Σχολικός Σύμβουλος 2ης Περιφέρειας Δημ. Εκπ/σης Χαλκιδικής, Επιμορφωτής ΤΠΕ-Ε

ekelesidis@sch.gr

² Σχολική Σύμβουλος 3ης Περιφέρειας Δημ. Εκπ/σης Έβρου, Επιμορφώτρια ΤΠΕ-Ε

ioman@sch.gr

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το εργαστήριο αυτό αφορά τη δημιουργία και τήρηση ηλεκτρονικού φακέλου μαθητή (e-portfolio) με τη χρήση του διαδικτυακού εργαλείου Seesaw και απευθύνεται σε όλους τους εκπαιδευτικούς που καταρχήν ενδιαφέρονται να εφαρμόσουν εναλλακτικές μεθόδους αξιολόγησης στην τάξη τους. Επιπλέον το συγκεκριμένο διαδικτυακό εργαλείο δίνει τη δυνατότητα στους γονείς των μαθητών, εφόσον έχουν δημιουργήσει λογαριασμό, να λαμβάνουν γνώση καθημερινά, μέσω του υπολογιστή τους ή της mobile συσκευής τους, για τις εργασίες που αναρτώνται στο e-portfolio του παιδιού τους.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: e-portfolio, διαδικτυακό εργαλείο, αξιολόγηση μαθητών

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το εκπαιδευτικό σύστημα αποτελεί ένα χαρακτηριστικό περιβάλλον το οποίο επίσημα και ανεπίσημα αξιολογεί την επίδοση όλων των μελών που συμμετέχουν σε αυτό, ιδιαίτερα δε των μαθητών. (MacDonald, 1989) Η αξιολόγηση των μαθητών συνδέεται με τη σχολική επίδοση, δηλαδή με την προσπάθεια που καταβάλλει ο μαθητής στους τομείς γνώσεων, δεξιοτήτων και κοινωνικοποίησης, ανταποκρινόμενος στις απαιτήσεις του κοινωνικοπολιτικού συστήματος, που διαβιβάζονται μέσω του σχολείου, καθώς και το προϊόν της δραστηριότητας αυτής, το οποίο μετράται και αξιολογείται με διάφορους τρόπους που προβλέπει το εξεταστικό σύστημα. (Ξωχέλλης, 1981)

Οι συνηθέστερες «παραδοσιακές» τεχνικές αξιολόγησης, που εφαρμόζονται στο σχολείο, περιλαμβάνουν άτυπη ή συστηματική παρατήρηση από τον δάσκαλο στην τάξη, προφορικές ερωτήσεις, εργασίες αξιολόγησης από το βιβλίο του μαθητή, γραπτές εξετάσεις, πρόχειρες ή επίσημες, τεστ προερχόμενα από το ΥΠ.Π.Ε.Θ., από ιδιωτικούς φορείς, ή από τους εκπαιδευτικούς. Η δε αποτύπωση της επίδοσης των μαθητών γίνεται με την αριθμητική ή εγγράμματη βαθμολογία.

Στον αντίποδα, προτείνονται άλλες σύγχρονες μορφές εναλλακτικής αξιολόγησης της μάθησης, οι οποίες, σύμφωνα με το ΔΕΠΠΣ (2003), μπορούν να εγγυηθούν το τρίπτυχο της εγκυρότητας, αντικειμενικότητας και αξιοπιστίας και την ενεργοποίηση παιδαγωγικών λειτουργιών της αξιολόγησης, όπως η ανατροφοδότηση και η μεταβίβαση της μάθησης. Τέτοιες είναι η περιγραφική αξιολόγηση, ο φάκελος εργασιών του μαθητή (portfolio), η αυτοαξιολόγηση και η αξιολόγηση μαθητή από μαθητή.

PORTFOLIO ΚΑΙ E-PORTFOLIO ΜΑΘΗΤΩΝ

Ο Φάκελος Εργασιών του Μαθητή (portfolio) αποτελεί «συλλογή των έργων ενός μαθητή, τα οποία έχουν επιλεγεί με τη συναίνεσή του και με βάση συγκεκριμένο στόχο. Τα έργα αυτά αποτελούν τεκμήρια για την προσπάθεια, την πρόοδο και την επίδοση του μαθητή σε δεδομένο ή δεδομένα γνωστικά αντικείμενα του αναλυτικού προγράμματος (μεμονωμένα ή συσχετιζόμενα).

Η συλλογή πρέπει να περιλαμβάνει το σκεπτικό που αναπτύσσει ο μαθητής καθώς καταβάλει προσπάθεια για να εκπονήσει τις εργασίες, που θα περιληφθούν στο portfolio, τις οδηγίες του εκπαιδευτικού τα κριτήρια αξιολόγησης της ποιότητας των έργων και την κριτική του κοινού που έχει κληθεί να μελετήσει και να αξιολογήσει τον φάκελο εργασιών» (Arter & Srandel, 1992).

Το e-Portfolio, με τη σειρά του, είναι ο ηλεκτρονικός φάκελος εργασιών του μαθητή που μπορεί να οριστεί ως μια συλλογή από ψηφιακά αντικείμενα: έγγραφα, φωτογραφίες, βίντεο, σύνθεση μουσικής, παρουσιάσεις, λύσεις ασκήσεων που έχουν σχεδιαστεί για να υποστηρίξουν μια σειρά από παιδαγωγικές διαδικασίες και σκοπούς αξιολόγησης (Abrami & Barrett, 2005, Abrami et al., 2008).

Για τη δημιουργία βέβαια ενός e-Portfolio δεν αρκεί η απλή συγκέντρωση ψηφιακών αντικειμένων σε έναν αποθηκευτικό χώρο, αλλά είναι απαραίτητη η χρήση κατάλληλων εργαλείων που θα προσφέρουν σε μαθητές και εκπαιδευτικούς τη δυνατότητα ολοκληρωμένης διαχείρισής του με την οργάνωση, ενημέρωση και διαμοίραση των περιεχομένων του.

SEESAW: ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ E-PORTFOLIO ΜΑΘΗΤΩΝ

Ένα εργαλείο για τη δημιουργία e-Portfolio είναι το Seesaw (<http://web.seesaw.me>), το οποίο διατίθεται δωρεάν και δίνει τη δυνατότητα στους μαθητές κάθε ηλικίας να τηρούν μόνοι τους το προσωπικό τους ηλεκτρονικό χαρτοφυλάκιο αναρτώντας τεκμήρια της μάθησής τους μέσω φωτογραφιών, βίντεο, κειμένων, σχεδίων, αρχείων pdf και συνδέσμων. Η εργασία των μαθητών μπορεί να διαμοιραστεί στους συμμαθητές, στους γονείς ή να αναρτηθεί στο ιστολόγιο της τάξης.

Η εφαρμογή έχει σχεδιαστεί έτσι ώστε κάθε μαθητής μέσω φορητής συσκευής (tablet) να ανεβάζει στον προσωπικό του χώρο, μέσα στην εικονική «τάξη» που ήδη δημιούργησε ο δάσκαλός του, τις εργασίες που επιθυμεί. Του δίνεται επίσης η δυνατότητα να σχολιάζει μόνος του τη δουλειά του με ηχητικά μηνύματα, σημειώσεις ή και σχέδια πάνω στις εργασίες που αναρτά.

Ο εκπαιδευτικός έχει απόλυτη πρόσβαση στις εργασίες των μαθητών του από οποιαδήποτε συσκευή. Αυτός ελέγχει και αποδέχεται κάθε νέα εργασία των μαθητών ή σχόλιο προς ανάρτηση πριν τη διαμοίρασή του. Προαιρετικά μπορεί να δημιουργεί φακέλους προκειμένου να οργανώνει τις εργασίες ανάλογα με το θέμα τους ή το γνωστικό αντικείμενο.

Το Seesaw συμπεριλαμβάνει και τους γονείς στη μαθησιακή διαδικασία προσκαλώντας τους να παρακολουθούν το portfolio του παιδιού τους καθημερινά. Η ενημέρωση του Seesaw γίνεται αυτόματα μόλις εισαχθεί νέα εργασία του μαθητή και οι γονείς βλέπουν τις αναρτήσεις σε πραγματικό χρόνο.

SEESAW: ΤΕΧΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Για τη χρήση του εργαλείου απαιτείται σύνδεση στο διαδίκτυο και μπορεί να χρησιμοποιηθεί είτε από τον Η/Υ μέσω ενός φυλλομετρητή με τη δημιουργία

λογαριασμού του χρήστη στην ιστοσελίδα του εργαλείου είτε από μια φορητή συσκευή (tablet ή smartphone) μέσω της εφαρμογής Seesaw που διατίθεται δωρεάν για φορητές συσκευές (Android και iOS).

Ο εκπαιδευτικός δημιουργεί μια εικονική τάξη με όλους τους μαθητές του και κατόπιν κάθε μαθητής, χρησιμοποιώντας είτε μια κοινή για όλους τους μαθητές φορητή συσκευή (shared device) είτε την προσωπική του συσκευή (1:1 device) και μέσω ενός κωδικού κειμένου (text class code) ή ενός QR class code, εισέρχεται στον προσωπικό του χώρο και αναρτά φωτογραφίες ή βίντεο από τις εργασίες του και άλλες ψηφιακές του δημιουργίες. Οι γονείς με τη σειρά τους δημιουργούν προσωπικό λογαριασμό και μέσω ενός συνδέσμου (link) ή ενός QR code, που τους κοινοποιεί ο εκπαιδευτικός, αποκτούν πρόσβαση στο portfolio του δικού τους παιδιού και μόνο.

Το υπολογιστικό περιβάλλον (interface) είναι απλό και φιλικό προς τα παιδιά με αστείες εικόνες προφίλ, μεγάλα εικονίδια, λιτό και ευανάγνωστο μενού.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ

Το Seesaw μπορεί να εισαχθεί στη καθημερινή διδακτική πράξη για τη δημιουργία ηλεκτρονικού φακέλου των μαθητών με διάφορες χρήσεις:

- συγκέντρωση των εργασιών των μαθητών στο πλαίσιο ενός ή περισσότερων γνωστικών αντικείμενων ή εκπαιδευτικών προγραμμάτων
- δημιουργία πρωτότυπων εργασιών εντός του περιβάλλοντος του εργαλείου αξιοποιώντας τις δυνατότητες που προσφέρει (ζωγραφική, ηχογράφιση, κείμενο κλπ.)
- σχολιασμός των εργασιών από τους συμμαθητές, τον εκπαιδευτικό ή/και τους γονείς
- αναστοχασμός των μαθητών πάνω στις εργασίες τους μετά το πέρας ικανού χρονικού διαστήματος
- ενημέρωση των γονέων

Πιο αναλυτικά, το Seesaw μπορεί να αξιοποιηθεί στη μαθησιακή διαδικασία για τη ψηφιοποίηση και διατήρηση των τεκμηρίων μάθησης των μαθητών που δεν είναι εύκολο να αρχειοθετηθούν, όπως οι χειρόγραφες εργασίες και η συμμετοχή σε δραστηριότητες (παιχνίδια ρόλων, debates, θεατρικά δρώμενα κά.).

Η συλλογή όλων των εργασιών του μαθητή σε έναν χώρο δίνει μια ολοκληρωμένη εικόνα για τις επιδόσεις του μαθητή και βοηθά τον εκπαιδευτικό ώστε να δίνει στοχευμένη ανατροφοδότηση. Επιπλέον του προσφέρει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες που χρειάζεται για την τακτική ενημέρωση των γονέων.

Το Seesaw, επίσης, ως εναλλακτική μέθοδος αξιολόγησης, παροτρύνει τους μαθητές να αποφασίζουν για τα περιεχόμενα του χαρτοφυλακίου τους, όπως προϋποθέτει άλλωστε η φιλοσοφία του portfolio, και καλλιεργεί μ' αυτόν τον τρόπο την κριτική σκέψη, και δεξιότητες αυτοαξιολόγησης και μεταγνωστικές. Επιπλέον, η αξιολόγηση του κάθε μαθητή δε γίνεται μόνο από τον εκπαιδευτικό της τάξης, αλλά και από τους συμμαθητές, τους γονείς και την ευρύτερη κοινότητα μέσω του ιστολογίου της τάξης.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το Seesaw αναδεικνύεται σε εκπαιδευτικό εργαλείο αξιολόγησης που ενθαρρύνει τους μαθητές να τηρούν το δικό τους προσωπικό ηλεκτρονικό

χαρτοφυλάκιο συμμετέχοντας στην αξιολόγησή τους αφού οι ίδιοι αποφασίζουν για τις εργασίες που θα αναρτήσουν.

Ο εκπαιδευτικός έχει τη δυνατότητα να ελέγχει και να φιλτράρει όλη αυτή τη διαδικασία διακριτικά επιτρέποντας στους μαθητές του να πάρουν σημαντικές πρωτοβουλίες.

Το πολύ σημαντικό, τέλος, είναι ότι το Seesaw ενδυναμώνει τους δεσμούς σχολείου-οικογένειας, αφού συμπεριλαμβάνει και τους γονείς δίνοντας τη δυνατότητα να παρακολουθούν καθημερινά τα τεκμήρια της μάθησης των παιδιών τους αλλά και να συμμετέχουν στην αξιολόγησή τους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ, (2003). *Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών Και Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών Δημοτικού-Γυμνασίου. Γενικό Μέρος*. ΦΕΚ 303B/13-03-2003. Ανακτήθηκε στις 5 Φεβρουαρίου 2016 από τη διεύθυνση http://ebooks.edu.gr/info/cps/1Geniko_Meros.pdf

Ξωχέλλης, Π. (1981). *Θέματα εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης, Σημερινά προβλήματα -μελλοντικοί στόχοι*. Αθήνα. Δίπτυχο.

Abrami, P.C. & Barrett, H. (2005). Directions for research and development on electronic portfolios. *Canadian Journal of Learning and Technology*, 31, 1-15.

Abrami, C. P., Wade, A., Pillay, V., Aslan, O., Bures, E. M. & Bentley, C. (2008). *Encouraging self-regulated learning through electronic Portfolios*. Ανακτήθηκε στις 9 Φεβρουαρίου 2016 από τη διεύθυνση <http://www.cjlt.ca/index.php/cjlt/article/view/507/238>

Arter, J. & Spandel, V. (1992). *Using Portfolios of Student Work in Instruction and Assessment*. Ανακτήθηκε στις 10 Φεβρουαρίου 2016 από τη διεύθυνση <http://www.literacynet.org/icans/chapter02/portfolios.html>

MacDonald, B. (1989). Η αξιολόγηση και ο έλεγχος της εκπαίδευσης. *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*. 11, 127-147.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΦΥΛΛΟ ΟΔΗΓΙΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ «E-PORTFOLIO ΜΕ ΤΟ SEESAW»

Ταυτότητα του εργαστηρίου

Το εργαστήριο αυτό αφορά τη δημιουργία και διαχείριση ηλεκτρονικού φακέλου μαθητή (e-portfolio) με το διαδικτυακό εργαλείο Seesaw που διατίθεται δωρεάν σε εκπαιδευτικούς, μαθητές και γονείς.

Στόχοι του εργαστηρίου

- Να γνωρίσετε και να εξοικειωθείτε με το περιβάλλον και τις λειτουργίες του διαδικτυακού εργαλείου Seesaw
- Να κατανοήσετε τις δυνατότητες που προσφέρει το εργαλείο για τη δημιουργία και τήρηση ηλεκτρονικού φακέλου μαθητή (e-portfolio)
- Να δημιουργήσετε μια εικονική τάξη μαθητών στο Seesaw
- Να διερευνήσετε πώς λειτουργεί και πώς εξυπηρετεί το εργαλείο κάθε εμπλεκόμενο ξεχωριστά: τον εκπαιδευτικό, τον μαθητή, τον γονέα.

Υλικοτεχνική υποδομή

Για την υλοποίηση του εργαστηρίου είναι απαραίτητο ένα εργαστήριο Η/Υ με σύνδεση στο διαδίκτυο και έναν κεντρικό Η/Υ συνδεδεμένο με οθόνη προβολής. Επίσης, προτείνεται κάθε επιμορφούμενος να έχει μαζί του μια προσωπική φορητή συσκευή (tablet ή smartphone) για να εργαστεί μέσω της εφαρμογής για φορητές συσκευές.

Διάρκεια του εργαστηρίου

Η εκτιμώμενη διάρκεια του εργαστηρίου είναι 120'.

Δομή του εργαστηρίου

Α' ΦΑΣΗ: Επίδειξη του εργαλείου και των λειτουργιών του

Παρακολουθείστε την επίδειξη του εργαλείου και των λειτουργιών του μέσω μιας έτοιμης εικονικής τάξης μαθητών που έχουμε ήδη δημιουργήσει για τις ανάγκες του εργαστηρίου. Δείτε τον τρόπο που χρησιμοποιεί κανείς το εργαλείο, ανάλογα με τον ρόλο του στη μαθησιακή διαδικασία (εκπαιδευτικός, μαθητής, γονέας), είτε μέσω Η/Υ είτε μέσω φορητής συσκευής (tablet, smartphone).

Σημαντικά σημεία στην επίδειξη του εργαλείου είναι τα εξής:

- δημιουργία εικονικής τάξης,
- προσθήκη και διαχείριση των μαθητών,
- προσθήκη αντικειμένων,
- δημιουργία και διαχείριση φακέλων αντικειμένων
- ανάκτηση κωδικών πρόσβασης
- προσθήκη σχολίων
- διαμοίραση αντικειμένων
- προβολή αντικειμένων ή ημερολογίου
- δημιουργία blog

Β' ΦΑΣΗ: Οι επιμορφούμενοι εξασκούνται στη δημιουργία και διαχείριση e-portfolio με το Seesaw

Γίνετε ομάδες των 3 ατόμων. Σε κάθε ομάδα, ο πρώτος επιμορφούμενος θα έχει τον ρόλο του εκπαιδευτικού, ο δεύτερος τον ρόλο του μαθητή και ο

τρίτος τον ρόλο του γονέα. Η διαδικασία που θα ακολουθήσετε για την εξοικειώσή σας με το εργαλείο είναι η εξής:

- Για τον «επιμορφούμενο-εκπαιδευτικό»: Επισκεφτείτε την ιστοσελίδα του εργαλείου [Seesaw](#) ενώ οι άλλοι δύο στην ομάδα σας παρακολουθούν. Δημιουργήστε λογαριασμό (Sing up) ως εκπαιδευτικός (I'm a teacher) και προχωρήστε στη δημιουργία μιας νέας εικονικής τάξης (New class) δίνοντας όνομα τάξης, επίπεδο και ονόματα μαθητών (τουλάχιστον 3). Προσθέστε το πρώτο αντικείμενο (Add item) κοινό για όλους τους μαθητές (πχ. ένα μήνυμα καλωσορίσματος, μια συμβουλή). Απευθύνετε πρόσκληση προς τον «γονέα» της ομάδας σας (Invite Parents) στέλνοντας του ένα email στο οποίο θα του κοινοποιείτε το link ή το QR code για να συνδεθεί στην τάξη σας.
- Για τον «επιμορφούμενο-μαθητή»: Κατεβάστε την εφαρμογή Seesaw Class στη φορητή σας συσκευή (tablet, smartphone) για να εισέλθετε ως μαθητής (I'm student). Σκανάρετε το QR class code ή γράψτε το text class code, που μόνο ο «δάσκαλος» σας μπορεί να σας κοινοποιήσει. Προσθέστε 3 αντικείμενα στο χαρτοφυλάκιό σας (Add item). Για να είναι ορατά σε όλους θα πρέπει ο «δάσκαλος» σας να τα αποδεχτεί (Approve item).
- Για τον «επιμορφούμενο-γονέα»: Επισκεφτείτε την ιστοσελίδα του εργαλείου [Seesaw](#) για να εισέλθετε ως γονέας (I'm parent) ή κατεβάστε την εφαρμογή Seesaw Parent στη φορητή σας συσκευή (tablet, smartphone). Συνδεθείτε στην τάξη του παιδιού σας μέσω του link ή του QR code που θα σας κοινοποιήσει ο «εκπαιδευτικός». Επιλέξτε το όνομα του παιδιού σας και θα περιμένετε την αποδοχή του αιτήματός σας από τον «εκπαιδευτικό» της τάξης. Μετά την αποδοχή, δείτε τις εργασίες του παιδιού σας και σχολιάστε τις με κείμενο, ηχογράφηση, like. Θα περιμένετε και πάλι αποδοχή των σχολίων σας από τον «εκπαιδευτικό».
- Όταν και τα τρία μέλη της ομάδας ολοκληρώσουν την εργασία τους, ο «εκπαιδευτικός» της τάξης θα καλέσει και εμάς, τους επιμορφωτές, να συμμετάσχουμε ως εκπαιδευτικοί στην τάξη που δημιούργησε (Μενού>Manage class>Manage Teachers>Invite New Teacher) γράφοντας το email μας στο αντίστοιχο πεδίο (ioannini@yahoo.fr ή/και েকেসিডিস@gmail.com)

Γ' ΦΑΣΗ: Συζήτηση – Επέκταση - Αξιολόγηση

Ποια η αξία χρήσης ενός τέτοιου εργαλείου στην τάξη, στο πλαίσιο εφαρμογής εναλλακτικών μεθόδων αξιολόγησης των μαθητών;

Ποια πλεονεκτήματα μπορεί να προσφέρει ή ποια μειονεκτήματα τυχόν θα συναντούσατε στην καθημερινή εφαρμογή του;

Μπορείτε να προτείνετε και άλλους τρόπους αξιοποίησής του στη διδασκαλία;

Αξιολογήστε το εργαστήριο που παρακολουθήσατε σήμερα, εντελώς ανώνυμα, στη διαδικτυακή φόρμα https://docs.google.com/forms/d/13g2CQ_ml1vBEyicbSKVAVTBzJ-nU465t3rf4AZh8mJl/viewform